

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Агенция за социално подпомагане

Изх. № 02-00-0055 # 1
77-11-2019 2019 г.

ДО
Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
44-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ
На Ваш изх. № КТСП-953-08-38/14.11.2019 г.

ОТНОСНО: Законопроект за отмяна на Закона за социалните услуги

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

Във връзка с постъпил в Агенцията за социално подпомагане (АСП) Законопроект за отмяна на Закона за социалните услуги, № 954-01-76, внесен от Десислав Чуколов и група народни представители на 06.11.2019 г., изразявам следното становище:

Законът за социалните услуги (ЗСУ) е приет от Народното събрание през м. март 2019 г. (обн., ДВ, бр. 24 от 2019 г., в сила от 01.01.2020 г.). Законът урежда по нов начин предоставянето, ползването, планирането, финансирането, качеството, контрола и мониторинга на социалните услуги в Република България. Целите на закона са свързани с гарантиране на равен достъп до социални услуги, отговарящи на индивидуалните потребности на лицата; гарантиране на качеството и ефективността на социалните услуги; гарантиране на правото на всяко лице на подкрепа за живот в домашна среда и в общността; насърчаване на интегрирания подход при осигуряване на подкрепа на лицата и насърчаване и развитие на публично-частното партньорство при предоставянето на социални услуги.

Важен акцент на Закона е превенция на институционализацията и прекратяване на институционалната грижа; ориентиран е към зачитане на правата на децата/лицата, ползващи социални услуги и създава предпоставки за активното им участие при вземането на решения. Чрез ЗСУ се дава възможност на всички лица да ползват общодостъпни социални услуги, а не само хора от уязвими групи. Специализираните услуги ще се предоставят при настъпване на определен риск и при необходимост да бъде задоволена специфична потребност на определена група лица. Облекчава се достъпът до социални услуги чрез отпадане необходимостта от издаване на заповеди за настаняване и направления за ползване на услуги. Освен това, насочването за ползване на специализираните социални услуги ще включва предоставяне на информация и консултиране с цел потребителят да направи информиран избор на услуга.

По смисъла на ЗСУ насочването от дирекция „Социално подпомагане“ се запазва по отношение на децата в риск, като при предоставяне на социални услуги за деца ще се прилага Закона за закрила на детето. Регламентират се правото на децата сами да потърсят подкрепа, забраната за отказ на подкрепа и съдействие на деца и задължителни услуги, определени от съда и от дирекция „Социално подпомагане“,

когато чрез тях се прилага мярка за закрила. За ползване на резидентна грижа за деца се запазва съдебният контрол по реда на Закона за закрила на детето (ЗЗД), като се прави изключение за случаи на ползването на резидентна грижа до 30 дни в годината от деца с трайни увреждания, които имат нужда от постоянно медицинско наблюдение и медицинска грижа, когато не са налице основанията за настаняване извън семейството. Намалява се максималният срок на настаняване в резидентна грижа от три на две години с актуализация на оценката на 6-месеца. Въвежда се забрана за предоставяне на резидентна грижа на деца до тригодишна възраст, с изключение на случаите, в които не може по друг начин да се осигури постоянно медицинско наблюдение и медицинска грижа на деца с трайни увреждания. В ЗСУ се регламентира право доставчиците да получават съдействие от други органи и лица, което е от изключително значение в пряката работа, за да може да бъде предоставена качествена услуга и ефективна подкрепа. Регламентират се интегрирания подход и интегрираните междусекторни услуги, като ЗСУ прави ясно разграничение между интегрирано предоставяне на подкрепа и интегрирани междусекторни услуги.

По отношение на предстоящите нормативни промени в законодателството в областта на закрила на детето, обвързани с влизането в сила на ЗСУ от 01.01.2020 г., следва да се има предвид следното:

Основният принцип, залегнал в специални закони и подзаконови нормативни актове, е ангажиментът на държавата да защитава и гарантира основните права на детето във всички сфери на обществения живот, като предвижда и осъществява мерки за закрила на правата на детето.

Българското законодателство в областта на закрилата на детето и залегналия в него принцип на предотвратяване на изоставянето на деца и настаняването им в специализирани институции само в краен случай, кореспондират с международните стандарти в областта на правата на децата. Неразделна част от прилагането на този принцип е оказването на подкрепа на родителите, когато имат затруднения да полагат грижи за децата си. Органите за закрила на детето на местно ниво полагат целенасочени усилия за превенция на изоставянето и реинтеграция на деца, като освен социално-психологическа подкрепа се предоставя и финансова помощ, която е част от работата по превенция, реинтеграция и настаняване при близки и роднини или в приемно семейство.

Предстоящите промени в законодателството са приети след широки обществени консултации и участието на различни заинтересовани страни, изразили становища и предложения в рамките на общественото обсъждане на промените.

Последните промени в ЗЗД, приети от Народното събрание през март 2019 г., които влизат в сила от 01.01.2020 г., са с цел по-добра координация на всички органи за закрила на детето. С промените не се въвеждат нови принципи, свързани със закрилата на децата, а нормативно се регламентират координационни механизми (действащи към момента като споразумения за междуйнституционално сътрудничество и взаимодействие) за работата на институциите от отделните сектори, тъй като закрилата на децата не е отговорност само на социалната система. С промените не се въвеждат нови правомощия на социалните работници и нови основания за настаняване на деца извън семейството. Фокусът е поставен върху оказването на навременна и целенасочена подкрепа на децата и техните родители от компетентните за това органи, с цел превенция на изоставянето.

Промените в частта предприемане на мерки за закрила на дете и настаняване извън биологичното семейство в ЗЗД, влизащи в сила от 01.01.2020 г., внасят нов смисъл и ново съдържание в действащите от години текстове. Измененията и допълненията са продиктувани единствено от промяна в терминологията в областта на социалните услуги и във връзка със закриването на специализираните институции като форма за грижа за деца в риск.

Важно е да се отбележи, че процесът на изработване на закона продължи близо две години в рамките на изпълнителната власт, с добре развита предварително Пътна карта за провеждане на обществени консултации, в която ясно и последователно беше разписано как ще протече обществената консултация, етапи на обществени обсъждания и дискусии до внасянето на закона в Народното събрание.

ЗСУ е разработен от работна група с широко представителство и подкрепата на представители на ангажираните държавни институции, на Националното сдружение на общините, академичните среди и на неправителствени организации, които имат опит в предоставянето на социални услуги. Основен принцип на работа на работната група беше осигуряването на максимална прозрачност на целия процес и включване на всички заинтересовани страни. Други ключови принципи бяха осигуряването на диалогичност, взаимно уважение на ролите, позициите и мненията на различните участници, непрекъснат обмен на информация между членовете на работната група, търсене и постигане на консенсус, и осигуряване на обратна връзка към всички членове на работната група на всеки един етап. Законът е приет след широки обществени консултации и участието на различни заинтересовани страни, изразили становища и предложения в рамките на общественото обсъждане на промените. Този процес е гаранция, че отразените в закона нови положения са резултат от дискусии със заинтересованите страни и са взети предвид различните гледни точки.

Законът за социалните услуги е съществена стъпка за промяна на цялостната философия на развитието на социалните услуги и определя правилната посока на развитие на системата. Предвид изложеното, Агенцията за социално подпомагане не подкрепя Законопроекта за отмяна на Закона за социалните услуги.

С уважение,

РУМЯНА ПЕТКОВА

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР

